

MAANDELIJKS

Tijdschrift

VAN HET EUROPEES GENOOTSCHAP
VOOR MUNT- EN PENNINGKUNDE

VOL. XX (december 1970) N° 12

Tijdschrift: MOORS E., Oude Antwerpsebaan, 161, MECHELEN

Bijdrage: Beschermend lid : 300 fr. te storten aan
Lid : 200 fr.
LE MAIRE, P., 53 de Broquevillelaan, Brussel 15 of
op P.C.R. 8460.38 van het genootschap te Brussel of
via de Afdelingen

Nederlandse leden: briefwisseling aan MOORS, E.,
Oude Antwerpsebaan, 161, MECHELEN

Dit blad bevat in bijlage 10 bladzijden publiciteit van leden en katalogus

EERSTE INTERNATIONALE NUMISMATISCHE DAGEN TE BRUSSEL 24 en 25 april 1971

Het programma van deze door de Afdeling Brussel ingerichte dagen is thans gereed. De laatste details zullen naderhand bekendgemaakt worden.

Het hoofddoel van een numismatische dag is het samentreffen toe te laten van lieden die meestal elkaar niet ontmoeten. Het belang van zulke dag is aanzienlijk verhoogd wanneer de nieuwe contacten over de landsgrenzen heenreiken. Ook hopen wij ten zeerste op de medewerking van buitenlandse exposanten. Wij zullen al het mogelijke doen om hun deelneming te bekomen en verscheidenen hebben reeds hun medewerking toegezegd.

Zoals reeds medegedeeld, zullen de meeste activiteiten in het Rogiercentrum plaats hebben. In de *Einsteinzaal* kunnen bij de tweehonderd tafels worden opgesteld. De *Peyresq-zaal* is eveneens besteld en vormt een ruime aangename bar, waar de deelnemers bij

een lekker glaasje rustig zullen kunnen kouten. Op het luncheur zullen warme maaltijden en koude schotels worden opgediend.

Op zaterdag 24 april gaat er 's avonds in de zaal Peyresq een diner met bespreking door; wij hopen dat vele leden eraan zullen houden hieraan deel te nemen.

Een speciale dienst zal zich met de reservatie van kamers kunnen belasten.

De twee dagen zullen de zalen voor de tentoonstellers toegankelijk zijn vanaf 9 en voor de bezoekers vanaf 10 uur. Sluituur elke dag om 17 uur.

Wie verlangt één of meer tafels te reserveren wordt verzocht onverwijld schriftelijk contact op te nemen met de heer Pierre le Maire, De Brocquevillelaan 53, 1200 Brussel. Alle nuttige inlichtingen worden dan langs de post medegedeeld. Indien de aanvragen het aantal beschikbare tafels overtreffen zal er met de volgorde der inschrijvingen worden rekening gehouden.

Tenslotte kunnen wij nog mededelen dat er een penning zal worden geslagen. De kenmerken en voorwaarden van aanschaffing zullen later aan onze leden worden medegedeeld.

KATALOGUS VAN DE BIBLIOTHEEK E.G.M.P.

Een nieuwe catalogus van het genootschap werd gedrukt en uitgegeven door de goede zorgen van de Algemene Voorzitter de Heer P. De Baeck.

Elke afdeling zal een zeker aantal ontvangen.

De leden die hiervoor interesse hebben kunnen een exemplaar gratis bekomen bij de afdelingsvoorzitter of de sekretaris op gewone vraag.

De individuele leden bestellen rechtstreeks aan de Heer Voorzitter de Heer P. De Baeck, Postbus 2070 EKEREN-2.

HERNIEUWING VAN HET LIDGELD

De Redaktie doet een beroep op de goede wil der leden hun lidgeld te willen voldoen *vóór 1 januari 1971*, eventueel via de afdelingen. Hierdoor zal haar veel werk en de gepaardgaande administratieve rompslomp merkelijk verlicht worden.

Dit voorkomt vele missingen en de onderbreking bij verzenden van het maandblad.

Zij dankt de leden voor hun tuchtvolle medewerking.

Aan onze oproep hebben reeds vele leden gehoor gegeven.

Hebt U nog niet betaald? Blijf dan niet ten achter maar stort heden nog uw bijdrage, 200 fr. als lid of 300 fr. als beschermend lid.

DE TEGENSTEMPELING OP DE ROMEINSE MUNTEN

U hebt misschien reeds dergelijke munt gezien of u bezit er enkelen. Deze worden verklaard door een samenhang van de letter of een monogram.

Men kent niet juist het doel van dit tweede merk, dat voornamelijk scheen gebruikt te zijn tijdens de eerste eeuw van het keizerrijk. Bestaat er een verhoging van de waarde?

De munten van het zelfde gewicht zonder contramerk waren tegelijkertijd in omloop.

Het schijnt dat volgens de lokalisering van de vondsten, de tegenstempelde stukken ontstaan zijn buiten het Italiaans schiereiland (Gallië, Germanië, Hispanië enz.).

Het zou kunnen zijn dat men, uit rede van de betrekkelijke langzame communicaties in die eeuw, de munten van overleden keizers tegenmerkten in naam van de nieuwe bewindvoerder in afwachting van in de mogelijkheid te komen zijn toegestane portret te graveren op de nieuwe munten.

Ziehier een lijst met de teruggevonden munten met tegenstempeling, met ernaast, in de mate van het mogelijke, de betekenis.

𐌆 + wiel = Tiberius (gevonden op een As van Augustus).

TIB of TID = Tiberius.

𐌆^o = Verus.

IMP of I 𐌆 = Imperator.

IMP 𐌆 of 𐌆 G = Imperator Augustus.

IMP AVG TIB = Imperator Augustus Tiberius.

SE = ? (gevonden op een As van Augustus)

TI 𐌆 = ? (gevonden op een As van Agrippa).

𐌆 PRO BON = Imperator probavit (op een Dupondius van Claudius).

𐌆 ou 𐌆 S = Vespasianus (op een As van Nero).

𐌆 𐌆 S = Imperator Vespasianus (op een denarius van L. Plancus Plautius).

TI 𐌆 of 𐌆 G = Imperator Augustus.

TIB AV IM = Tiberius Augustus.

TIB IM of IMP = Tiberius Augustus Imperator.

𐌆 = Tiberius Imperator.

TCPA = Tiberius Caesar permissu Augusti.

TIB C AV P = Tiberius Caesar Augusti permissu.

𐌆 of 𐌆 = Caesar (onder Caligula).

M̄ .C.A. = Imperator Caesar Augustus.
 TIB C = Tiberius Claudius.
 TIB C AV of AVG = Tiberius Claudius Augustus.
 TIBER C = Tiberius Claudius.
 T.C.A. = Tiberius Claudius Augustus.
 T.C.IM of IMP = Tiberius Claudius Imperator.
 T̄ CA MP = Tiberius Claudius Imperator.
 NCAPR = Nero Caesar Augustus probavit.
 M̄ GA = Imperator Galba.
 Otho = Otho.
 M̄ Otho = Imperator Otho.
 ✓ E = Vitellius.
 VAL = ?
 IMP VES = Imperator Vespasianus.
 M̄ V S = Imperator Vespasianus
 DAC. = Dacius (Trajanus).
 TRAA = Trajanus.
 APR of APRON = L. Apronius (Proconsul van Afrika 18-21 na J.-C.).
 AS = ? (op een Dupondius Divus Augustus regering Caligula).
 BON = ? (op de bronzen stukken van Claudius en Nero Drusus).
 CA = Colonia Augusta?
 CAA = Colonia Augusta Agripina?
 CAC = ? (op een As van Agrippa).
 CONST = ? (op een As van Augustus).
 CR. = ? (op een Dupondius van Augustus).
 C.V. = C. vindex (op een As van Nero).
 DD = decreto decurionum.
 DVP = ? (op een Sestertius).
 D.S.I. = ? (op een As van Augustus geslagen te Nîmes).
 F A = ? (op de Assen van Augustus van Nîmes en Lyon).
 F.A.T. = ? (op de Assen van Augustus).
 Ḡ = Germanicus.
 I.Q.C.K = Iussu Quaestori Civitatis Kalaguris? (op een Sestertius van Tiberius gevonden in Sardinië).
 L.C = ?
 NOM = ?
 P N̄ = ? (op een Sestertius van Galba).
 PR of PRO of PROB = probavit.
 PVBLI = ? (op de Dupondii van Augustus).
 QCP = Quintus Cassius Praetor.
 Q CAS PR = Quintus Cassius Praetor.
 A = ? (op een As van Augustus van Lyon).

SE = (Op de Assen van Augustus en Tiberius).
 TAR = ? (op een As van Tiberius).
 V̄ = Varus (P. Quinctillius).
 RT = ? (op een As van Augustus van Lyon).
 XLII } Op de bronzen van Claudius, Vespasianus, Titus, Domi-
 LXXXIII } tianus, Aelius en Salonina.
 O O. IMP = Otho Imperator.
 IMP. A .C.N. = ? (op een As van Augustus van Lyon).
 M̄ .V SNC = P (op de Cistophori en de Deniers van Flaviers geslagen te Éphèse).

DE GESCHIEDENIS VAN DE « CROWN »

Het muntstuk van 5 shilling (kroon), uitgegeven ter herdenking van sir Winston Churchill, is heden ten dage het laatste stuk van dit geldtype, dat een lange en interessante geschiedenis achter zich heeft.

De eerste zilveren kroon werd in 1551 onder de regering van Edward VI (1547-1553) geslagen. Destijds waren er twee muntateliers in werking: Londen en Southwark. Voordien was de kroon een gouden munt, maar de geldontwaarding onder Hendrik VIII (1509-1547) stelde de administratie van zijn opvolger voor een netelig economisch probleem. Een der maatregelen die genomen werd was de omvorming van de gouden kroon (5 shilling) tot een groot zilverstuk. Deze eerste kroon (Crown size) toont ons de jonge koning te paard; 400 jaar later, in 1951, vinden we koningin Elisabeth II, op dezelfde wijze afgebeeld, terug op een kroon (weliswaar slechts uit cupro-nikkel). Onder het bewind van Mary (1553-1554) en van Philip en Mary (1554-1558) werden er geen zilveren kronen aange-munt, maar de grote Elisabeth I (1558-1603) voerde definitief dit geldstuk weer in. Het borstbeeld van de koningin, rijkelijk gekleed en met juwelen getooid, wordt als beeldenaar gebruikt. Onder James I (1603-1625) vinden we de koning, gezeten te paard, terug op de munten.

Gedurende de regering van Charles I (1625-1649) en tijdens de daaropvolgende burgeroorlog komen er munten, uitgegeven door provinciale muntwerksteden in omloop, die zowel in het bezit van de enen als van de andere gelangden. Nogmaals vinden we de koning terug, gezeten te paard. Wegens onzekere omstandigheden, aan de politieke toestand te wijten, is dit ruitersportret verre van eenvormig en er komen talrijke variëteiten voor. Het was in die periode dat de befaamde fransman Briot de stempel ervoor sneed en

de eerste stukken met de balancierpers liet aanmaken. Tot dan toe werden alle munten, uitgezonderd enkele proefslagen onder Elisabeth I, met de hamer geslagen.

Tijdens het Commonwealth (1649-1660) worden de kronen ook nog met de hamer geslagen maar zonder enig portret op de munten, er komen slechts wapens op voor, naar een enig en kortstondig initiatief, met een begeleidende tekst in volkstaal.

Zodra Oliver Cromwell benoemd werd tot protector (1653-1658) liet hij, bij middel van de balancierpers munten met zijn beeldenaar slaan.

Het herstel van het koninkrijk (Charles II 1660-1685) brengt grote verandering teweeg in de engelse aanmunting. Na een beginreeks met de hamer geslagen en waarbij geen kroon voorkomt, wordt besloten voortaan nog slechts met de balancierpers aan te munten. Het is eveneens uit deze periode dat de gewoonte afkomstig is om de elkaar opvolgende vorsten met het hoofd beurtelings naar links of rechts gekeerd, op de munten af te beelden en het type met de koning te paard wordt niet meer gebruikt. Het keren van hoofd betekent, naar een volksgeloof, dat Charles II vastberaden Cromwell de rug toekeert. Het korte bewind van James II (1665-1688) bezorgt ons evenwel een kroon en de regering van William en Mary (1688-1694) brengt ons de enige kroon met samengevoegde borstbeelden, want dit koppel regeerde inderdaad gezamenlijk. Na de dood van zijn echtgenote wordt William III (1694-1702) alleen op zijn munten afgebeeld. Koningin Anna, de derde vrouw die tot dan op een kroon voorkomt (de wrede Mary had geen dergelijke stukken laten slaan) heeft het hoofd naar links gekeerd.

De eerste vier koningen uit het huis van Hannover, George I (1714-1727), George II (1727-1760), George III (1760-1820) en George IV (1820-1830) brengen, voor wat de kronen betreft, niets bijzonder, uitgenomen dat van de twee eersten het borstbeeld en van de twee laatsten enkel het hoofd wordt afgebeeld.

Onder George III wordt de kroon zeer laattijdig aangemaakt. Dit gebeurt in 1818, jaar waarop de herinrichting van de koninklijke Munt te Londen plaats vindt. De firma Boulton en Watt leverde de stoommachines voor het mechanisch aanmunten en dit werd het voorspel tot de massale muntaanmaak zoals we die de dag van vandaag kennen.

William IV (1830-1839) laat geen zilveren kronen slaan, behalve enkele proefslagen die niet bestemd waren om in omloop te worden gebracht. Het is trouwens de enigste keer dat, sinds de regering van Elisabeth I, de reeks kronen zal onderbroken worden.

Onder het bewind van Victoria (1837-1901) worden er vier types van kronen uitgegeven die grondig van elkaar verschillen. De eerste, het zogenoemde « jonge hoofd » toont de koningin als jonge vrouw. Hierna volgt het bekende gothische type met het gekroonde borstbeeld, omringd van een inschrift in gothische letters. Het volgende

type wordt voor het eerst uitgegeven in 1887 ter gelegenheid van haar 50 jarig bewind en toont ons het hoofd van de koningin, getooid met een naar verhouding belachelijk kleine kroon. Dit muntstuk werd destijds fel bekritiseerd en gaf aanleiding tot de uitgifte van een vierde en laatste type, dat met het « oude hoofd » waarop de koningin als zeer oude dame voorgesteld is. Edward VII (1901-1910) liet slechts kronen slaan in het jaar 1902. Sindsdien werden er gedurende vele jaren geen kronen meer geslagen. George V (1910-1936) wordt met betrekking tot het uitgeven van een kroon, zowel door de autoriteiten als door de numismaten onder druk gezet en na proefslagen in 1927 slaat men kleine hoeveelheden tot in het jaar 1934. Het jaar nadien worden er kronen geslagen met op de keerzijde Sint Joris met de draak echter in zulke stramme houding dat deze kroon met de spotnaam « het houten paard » bedacht wordt.

Tenslotte worden in 1936 de stempels gesneden met het hoofd van Edward VIII erop afgebeeld, maar wegens de politieke gebeurtenissen wordt de kop van zijn overleden vader als beeldenaar gekozen en een klein slagaantal wordt in omloop gebracht.

De kroning van George VI wordt gekenmerkt door het uitgeven van een kroon met de koninklijke wapens op de keerzijde. In 1951 wordt de kroon niet meer uit zilver doch uit cupro-nikkel vervaardigd. Op de keerzijde prijkt de fraaie Sint Joris die voor het eerst afgebeeld werd op de munten van George III en sindsdien ongewijzigd bleef, zowel op de zilveren als op de gouden munten.

Zoals we reeds bij de aanvang van deze bijdrage hebben vermeld, herstelt Elisabeth II op haar kroon van 1953, het oorspronkelijke type met de soevereine te paard. In 1960 verschijnt een kroon met het borstbeeld van de koningin naar rechts kijkend, met op de keerzijde een zinspeling op het land van Wales (prei). Dit is voor het eerst dat deze landstreek op een munt wordt voorgesteld. Om te besluiten is er de kroon van 1965 met het portret van sir Winston Churchill, zowaar de eerste maal dat geen regerend koninklijk personage op een koninklijk geldstuk wordt afgebeeld. Dit was de tweede inbreuk op de britse munt-traditie, sinds de laatste 20 jaar. Met het verschijnen in 1971 van een stuk van een pond eindigt de lange geschiedenis van de kroon.

Waarachtig, zelfs bij Albion geraken de tradities uit de mode.

Vertaling: Ludo VAN LAEKEN

J. D. M.

ZUID-AFRIKA, HET ENIGE LAND MET ZENDINGSGELD

Zuid-Afrika kan zich er op beroemen het enige zendingsgeldstelsel te hebben wat in de numismatische geschiedenis bekend is.

In 1799 heeft de « London Missionary Society » een gezelschap naar de Kaap gestuurd met de opdracht om een zendingspost te stichten in Kaffraria, ten noorden van de Visrivier. Het is echter toevallig zo uitgekomen dat een afvaardiging van de zogenaamde « Baster-Hottentotte » op dat tijdstip in Kaapstad was om hulp voor hun mensen te zoeken en een gedeelte van het gezelschap is gevolglijk afgezonderd om een zendingspost te gaan stichten in het Zakriviergebied, aan de overkant van de grens van de Kaapkolonie, ten noorden van de Oranjerivier en ten westen van waar Kimberley heden ten dage is.

In 1803 is de Zakrivierzending noordwaarts naar Klarwater verschoven, waar de hoofdkwartieren van de « Basters » waren, onder hun leiders Barend Barends en Adam en Cornelis Kok. Hier onder aanmoediging van de zendelingen is een nieuwe zendingspost gesticht met een kerk en huizen omringd door landerijen.

De nederzetting heeft zich snel uitgebreid en tegen 1809 heeft de gemeente reeds 800 zielen geteld, terwijl menige morgen grond reeds onder bewerking was en de kudde koeien, schapen en bokken mooi toenamen.

In 1812 is de eerwaarde John Campbell, een directeur van de L.M.S., van Engeland uitgezonden om de bestaande zendingsposten te inspecteren en om gebieden uit te zoeken waar het zendingswerk uitgebreid kon worden.

Campbell is allereerst naar Klarwater gegaan, waar de ogenschijnlijk voorspoedige en wetsgehoorzame gemeenschap, die intussen aangegroeid was tot 2600 personen, een grote indruk op hem gemaakt heeft.

Hij heeft een vergadering van alle mannelijke inwoners belegd en hen overreed om regulaties aan te nemen waardoor hun leven en eigendom in de nederzetting beschermd zouden worden en om een gerechtshof in te stellen. Zij hebben ook een besluit genomen om in het vervolg als Griekwas bekend te staan, en de naam Klarwater is veranderd in Griekwastad. Andries Waterboer is tot hoofdman gekozen.

Omdat zij geen betaalmiddel, waarmee zij kleine artikelen konden kopen bij de winkel die zij van plan waren om te stichten, gehad hebben, heeft men ook besloten om de L.M.S. te naderen met het verzoek dat geregeld moest worden dat zij munten kregen.

Kort na zijn terugkeer in Engeland in 1814 heeft de eerwaarde Campbell regelingen getroffen om munten door de welbekende stempelmaker Thomas Halliday te laten vervaardigen en in 1815 en weer in 1816 is een zending daarvan gestuurd.

Vier waarden zijn geslagen — « tien pennies » en « vyf pennies » van zilver en een « halfpennie » en « oortjie » van brons.

Het ontwerp op de voorzijde bestaat uit het embleem van de L.M.S., een vredesduif met een olijftak in zijn bek. Op de keerzijde verschijnt de inscriptie « GRIQUA TOWN » en de waardevermelding.

Waarschijnlijk zijn de zilveren munten niet in omloop gekomen en blijkbaar zijn de meesten naar Engeland teruggestuurd om gesmolten te worden. De « half-pennie » heeft echter ongetwijfeld over een groot gebied dienst gedaan als munt. In mijn verzameling heb ik een goed gesirkuleerde « halfpennie » die ongeveer vijf jaar geleden in het district Laingsburg gevonden is en een andere die jarenlang in een familie juwelenkist gelegen heeft.

Eerwaarde Campbell was overoptimistisch over het beschavingspeil wat de Griekwas bereikt hadden en zijn droom van een beschaafd, Christelijk en onafhankelijk volk is dan ook nooit verwezenlijkt. Maar zijn munten, de enige zendelingenmuntreeks in de Christelijke geschiedenis, vormen een belangrijk deel van onze muntkundige erfenis.

Het is ook interessant om erop te wijzen dat daarmee voor de eerste keer in ons land geprobeerd is om een decimaal geldstelsel in te voeren.

NUMISMATIKUS

Welwillend afgestaan voor overname uit *Nieuws uit Zuid-Afrika*, n° 6, november 1967.

KLEIN REPERTORIUM VAN DE HEDENDAAGSE NUMISMATIEK

VERENIGD KONINKRIJK

		SIX PENCE					
Elizabeth II							
Type Yeoman 120							
1953	70.323.876	3	5				
Type Yeoman 130							
1954	105.241.150	3	5	1961	111.284.384	3	3
1955	109.929.554	3	5	1962	158.355.270	3	3
1956	109.841.555	3	5	1963	125.860.000	3	3
1957	150.654.290	3	5	1964	137.860.000	3	3
1958	123.518.527	3	5	1965	149.948.000	3	3
1959	93.089.441	3	3	1966	171.636.000	3	3
1960	103.288.346	3	3	1967	78.000.000	3	3

FLORINS

Victoria

Type Yeoman 7

1849 413.320 800 1.500

Type Yeoman 8

1851	1.540	1.500	4.500	1870	1.080.648	500	1.250
1852	1.014.552	400	1.000	1871	3.425.605	500	1.250
1853	3.919.950	400	1.000	1872	7.199.690	450	1.100
1854	500.413	1.000	4.000	1873	5.921.839	350	900
1855	831.017	400	1.000	1874	1.642.630	400	1.000
1856	2.201.760	400	1.000	1875	1.117.030	400	1.000
1857	1.671.120	400	1.000	1876	580.034	400	1.000
1858	2.239.380	350	900	1877	682.292	400	1.000
1859	2.568.060	350	900	1878	1.786.680	300	800
1860	1.475.100	400	1.000	1879	1.512.247	500	1.250
1862	594.000	600	1.500	1880	2.161.170	500	1.250
1863	938.520	600	1.500	1881	2.576.337	300	800
1864	1.861.200	400	1.000	1883	3.555.667	300	800
1865	1.580.040	600	1.500	1884	1.447.379	300	800
1866	914.760	500	1.250	1885	1.758.210	300	800
1867	423.720	600	1.500	1886	591.773	450	1.100
1868	869.940	500	1.250	1887	1.776.903	400	1.000
1869	297.000	450	1.100				

Type Yeoman 23

1887	1.775.903	150	400	1890	1.684.737	350	800
1888	1.547.540	150	400	1891	836.438	1.200	4.000
1889	2.973.561	150	400	1892	283.401	1.200	4.000

Type Yeoman 28

1893	1.666.103	300	700	1898	3.061.343	250	700
1894	1.952.842	250	700	1899	3.966.953	250	700
1895	2.182.968	250	700	1900	5.528.630	200	600
1896	2.944.416	250	700	1901	2.648.870	200	600
1897	1.699.921	250	700				

Edward VII

1902	2.189.575	200	600	1907	5.947.895	150	500
1903	995.298	900	2.000	1908	3.280.010	150	500
1904	2.769.932	200	600	1909	3.482.829	150	500
1905	1.187.596	250	700	1910	5.650.713	150	500
1906	6.910.128	150	500				

Georges V

Type Yeoman 68

1911	5.951.284	100	300	1916	21.064.337	100	300
------	-----------	-----	-----	------	------------	-----	-----

1912	8.571.731	100	300	1917	11.181.617	100	300
1913	4.545.278	150	400	1918	29.211.792	100	300
1914	21.252.701	100	300	1919	9.469.292	100	300
1915	12.357.939	100	300				

Idem maar zilver 500 ‰

1920	15.387.833	50	200	1924	4.582.372	75	250
1921	34.863.895	50	150	1925	1.404.136	100	250
1922	23.861.044	60	250	1926	5.125.410	50	150
1923	21.546.533	50	250				

Type Yeoman 73

1928	11.087.186	30	100	1932	717.041	50	500
1929	16.397.279	30	100	1933	8.685.303	60	150
1930	5.733.568	30	100	1935	7.540.546	30	100
1931	6.556.331	30	100	1936	9.897.448	30	100

Georges VI

Type Yeoman 90

1937	13.006.781	20	50	1942	39.895.243	15	25
1938	7.909.388	30	50	1943	26.711.987	15	25
1939	20.850.607	30	50	1944	27.560.005	15	25
1940	18.700.338	15	25	1945	25.858.049	15	25
1941	24.451.079	15	25	1946	2.300.254	15	25

Type Yeoman 98

1947	22.910.085	15	25	1948	67.553.636	15	25
------	------------	----	----	------	------------	----	----

Type Yeoman 111

1949	28.614.939	15	25	1951	27.411.747	15	25
1950	24.357.490	15	25				

Elizabeth II

Type Yeoman 123

1953	11.958.710	15	25				
------	------------	----	----	--	--	--	--

Type Yeoman 133

1954	13.085.422	15	30	1961	37.735.315	15	25
1955	25.887.233	15	25	1962	35.129.903	15	25
1956	47.824.500	15	25	1963	25.580.000	15	25
1957	33.071.282	15	25	1964	16.313.000	15	25
1958	9.564.580	15	30	1965	48.723.000	15	25
1959	14.080.319	15	25	1966	84.574.000	15	25
1960	13.831.782	15	25	1967	22.000.000	15	25

HALF CROWN

Georges III

Type Craig C. 33

1816 ? 180 600 1817 8.092.656 150 600

Type Craig 33 a.

1817 zie type 33 150 500 1819 4.790.016 175 500

1818 2.905.056 150 500 1820 2.396.592 200 750

Georges IV

Type Craig 63

1820 zie type 33a 180 500 1823 2.003.760 500 1.000

1821 1.435.104 180 500

Type Craig 64

1824 465.696 600 1.250 1828 49.890 400 1.250

1825 2.258.784 200 750 1829 508.464 300 900

1826 2.189.088 200 750

William IV

1834 993.168 250 800 1836 1.588.752 250 750

1835 281.952 300 1.250 1837 150.526 300 1.250

Victoria

Type Yeoman 9 (vanaf 1874

groot hoofd)

1839 ? 3.500 16.000 1876 633.221 300 1.500

1840 386.496 600 5.000 1877 447.059 400 2.000

1841 42.768 900 7.500 1878 1.466.323 300 1.500

1842 486.288 500 4.000 1879 901.356 750 3.000

1843 454.608 750 6.500 1880 1.346.350 300 1.500

1844 1.999.008 500 4.000 1881 2.301.495 300 1.800

1845 2.231.856 500 4.000 1882 808.227 300 1.800

1846 1.907.136 600 5.000 1883 2.982.779 300 1.800

1848 367.488 1.250 10.000 1884 1.569.175 300 1.800

1849 261.360 500 3.000 1885 1.628.438 250 1.250

1850 483.120 600 3.000 1886 891.767 300 1.500

1874 2.188.599 300 1.500 1887 1.438.046 400 2.200

1875 1.113.843 300 1.500

Type Yeoman 24

1887 zie type 9 100 500 1890 3.228.111 150 1.000

1888 1.428.787 150 1.000 1891 2.284.632 150 1.000

1889 4.811.954 150 1.000 1892 1.710.946 250 1.500

Type Yeoman 39

1893 1.792.600 200 1.250 1898 1.870.055 150 1.000

1894 1.524.960 250 1.250 1899 2.863.872 150 1.000

1895 1.772.662 150 1.000 1900 4.479.128 100 800

1896 2.148.505 150 1.000 1901 1.576.570 100 800

1897 1.678.643 150 1.000

Edward VII

1902 1.316.008 150 1.000 1907 3.693.930 250 3.000

1903 274.840 600 6.000 1908 1.758.889 400 2.500

1904 709.652 400 2.500 1909 3.051.592 250 2.000

1905 166.000 3.000 25.000 1910 2.557.685 250 2.000

1906 2.886.206 250 2.000

Georges V

Type Yeoman 69

1911 2.914.573 70 250 1916 29.530.020 70 250

1912 4.700.789 150 400 1917 11.172.052 70 250

1913 4.090.169 100 350 1918 29.079.592 70 250

1914 18.333.003 90 300 1919 10.266.737 70 250

1915 32.433.066 90 300

Idem maar zilver 500 ‰.

1920 17.983.077 70 200 1924 5.866.294 70 200

1921 23.677.889 70 200 1925 1.413.461 600 2.500

1922 16.396.774 70 200 1926 4.473.516 100 200

1923 26.308.526 70 200

Type Yeoman 74

1927 6.852.872 100 200 1933 10.311.494 70 200

1928 18.762.727 70 200 1934 2.422.399 100 200

1929 17.632.636 70 200 1935 7.022.216 70 150

1930 809.501 200 1 000 1936 7.039.423 70 150

1931 11.264.468 70 200

Georges VI

Type Yeoman 91

1937 9.106.440 20 50 1942 31.220.030 20 50

1938 6.426.478 25 75 1943 15.462.875 20 50

1939 15.478.635 20 50 1944 15.255.165 20 50

1940 17.948.439 20 50 1945 19.849.242 20 50

1941 15.773.984 20 50 1946 22.724.873 20 50

Type Yeoman 91

1947 21.911.484 20 50 1949 28.272.512 20 50

1948 71.164.703 20 50

Type Yeoman 112

1950	28.335.500	15	30	1952	uiterst zeldzaam.
1951	9.003.520	15	30		

Elizabeth II**Type Yeoman 124**

1953	3.883.214	20	50
------	-----------	----	----

Type Yeoman 134

1954	11.614.953	20	50	1961	25.887.897	15	30
1955	23.628.726	15	30	1962	23.998.112	15	35
1956	33.934.909	15	30	1963	17.572.800	15	25
1957	34.200.563	15	30	1964	4.576.800	15	20
1958	15.745.688	20	50	1965	8.124.800	15	20
1959	9.028.844	25	75	1966	14.811.200	15	20
1960	19.929.191	15	30	1967	21.000.000	15	20

*(vervolgt)***ECHO'S UIT DE WERELD VAN DE NUMISMATIEK****Zuid-Afrika**

2, 1, 1/2 Cent 1970, brons, nieuw gangbaar type.

Bulgarije

5 leva 1970, zilver. 120^e verjaardag van de geboorte van Ivan Vazov.

Cuba

20 Centavos 1969, aluminium, gangbaar type.

Guernesey

2, 1, 1/2 New Pence 1971, brons.

10, 5 New Pence 1971, cupro-nickel. Nieuwe decimale reeks.

Hongarije

2 Forint 1970, geel koper. Nieuw gangbaar type.

Italië

1000 Lira 1970, zilver. Honderdjarig bestaan van de stad Rome, hoofdstad van Italië. Geslagen: 2.000.000 stuks.

Israël

10 Pond 1970, zilver. 22^e verjaardag van de staat en honderdste verjaardag van de drietalige school (Hebreeuws, Arabisch, Engels) Mikvah Israël.

Jersey

2, 1, 1/2 New Pence 1971, brons.

10, 5 New Pence 1971, cupro-nickel. Nieuwe decimale reeks.

Laos

40.000.000 Kip 1971, goud. Een juweel voor de slecht voorgelichte speculant.

Malagasy (Madagascar)

20, 10 Francs 1970, cupro aluminium nickel. Geslagen voor de FAO.

Portugal

50 Esendos 1969, zilver. 500e verjaardag van de geboorte van Vasco da Gama.

Samoa (West)

1 Dollar 1970, cupro-nickel. Herdenking van de ontdekkingsreis van James Cook (1769-1779). De legende op het stuk specificeert echter dat « SAMOA I SIFIFO » d. w. z. dat Samoa gesticht is door God.

Eric KUMPS

NUMISMATIQUE GÉNÉRALE

53 rue des Pierres

BRUXELLES (Bourse)

Tel. 13.50.66

Wij vernemen het ontstellend nieuws van het plotseling overlijden van de Heer P. C. DE VRIES Berschenhoek, Nederland, lid bij de Afdeling Antwerpen.

De Beheerraad biedt aan de geachte Echtgenote en familie haar oprechte deelneming in de grote rouw die hun treft.

INHOUDSTAFEL 1970

OUDHEID

Assenheimer L. Gemiddelde gewichten en grammen van Griekse antieke munten, p. 26.

— Terugblik op de geschiedenis en de numismatiek van de Joden, p. 81/84.

Ct. M. en **H. de S. B.** De studie van hun munten openbaart het ware gelaat van de Galliërs, p. 84/88 - 101/108 - 113/115 129/132.

— De tegenstempeling op de Romeinse munten, p. 163/4.

MIDDELEEUWEN

Timmermans R., Spaanse munten tijdens en na de Moorse overheersing, p. 1/4.

Cockshaw P., Een onuitgegeven muntstuk van Maximiliaan - Filips de Schone, p. 49/55.

De Mey J., Overzicht van de Henegouwse aanmunting, p. 69/75.

NIEUWE TIJD

A. D. W., De invoering van de balancierpers in de Spaanse Nederlanden, p. 17/24 - 33/38.

Nuyttens M., Proefslag van een 100fr-stuk Leopold I, p. 25.

— Van roman naar werkelijkheid, p. 88/93.

Frère H., Luikse muntgewichten, p. 97/98.

Lippens J., Twee overslagen rekenpenningen uit het atelier van Dordrecht, p. 115/118.

— Playing cards money, p. 136/138.

Van Alsenoy W., Muntvondst van « De Liefde », p. 138/139.

Franck J., De Franse Nederlaag van 1870 en de penningkunde, p. 145/150.

De Mey J., De geschiedenis van de « Crown », p. 165/7.

HEDEENDAAGSE TIJD

— Koninklijke munt van België, p. 55/63.

Colaert M., Naklanken over herslagen, p. 65/69. Zie ook p. 99/100.

Wyckaert V., Bankbiljetten voor de Filippijnen ten tijde van de Japanse invasie, p. 133/135.

Numismaticus, Zuid-Afrika, het enige land met zendingsgeld, p. 168.

PENNINGEN

Pittoors F., Typen en afbeeldingen van de legendarische St.-Jorisfiguur in de numismatiek, p. 4/9.

— Een late gegraveerde en zeldzame gildepenny, p. 140.

BIBLIOGRAFIE

Lippens & Suetens, De medaille van België, p. 16.

Morin F., Katalogus van de Franse munten 1848 tot heden, p. 27.

De Mey J., Les monnaies des Ducs de Brabant, p. 28.

P. 50. 1 Mohar — NW 849 = AD 1729

Arg. 5,5 gr. — 26,5 mm

A/ Dans un cercle intérieur, la lég. : Shri Shri et la date 849
Dans quatre lobes, la lég. : Jaya Vishnu Malla Deva.

R/ Le glaive de Bhavani

La lg. : Shri Shri Karunamaya en relief du champ finement quadrillé est divisée par deux traits imitant le mot shah écrit en caractères persans.

Cette division de la légende, obtenue en allongeant habilement certaines lettres de l'alphabet persan apparaît très nettement sur les monnaies indiennes frappées à cette époque et postérieurement. Il est possible que les Népalais aient ainsi voulu donner une apparence indienne au revers de leur monnaie tout en conservant un caractère purement népalais au droit.

Réf. CN 80

P. 51. 1 Mohar — NW 849 = AD 1729

Arg. 5,5 gr. — 27,5 mm

A/ Motif et légende comme P. 50

R/ Le glaive de Bhavani au dessus de quatre tiges fleuries.

Lég. : Shri Shri Karunamaya

Réf. CN 81

P. 52. 1 Tinanni = 1ç4 mohar — NM 849 = AD 1729

Arg. 1,5 gr. — 16 mm

Le vajra et la lég. Shri Jaya Vishnu Malla Deva 849

R/ Le glaive de Bhavani et la lég. : Shri Shri Lokanatha
inscrite dans six lobes.

Réf. CN 82

P. 53. 1 Mohar — NW 851 = AD 1731

Arg. 5,5 gr. — 27 mm

A/ Le vajra au centre

La lég. : Shri Shri Jaya Vishnu Malla Deva divisée par
deux traits imitant le mot Shah écrit en caractères persans
en exergue, la date 851

R/ Dans un cercle polylobé, la lég. : Shri Shri Shri Lokanatha
et le glaive de Bhavani

Entourant la pièce, la lég. : Shri Jaya Vira Yoganarendra
Malla Deva

Réf. CN 83

P. 54. 1 Dam = 1/128 Mohar

Arg.

frappe uniface

A/ Shri Vishnu

Réf. CN 84

RAJYA PRAKĀSHA

राज्य प्रकाश

AD 1743 — 1754

NW 863 — 874

P. 60. 1 Mohar — NW 865 = AD 1745

Arg. 5,5 gr. — 26 mm

A/ La vajra au centre d'un Yantra composé de deux triangles
formant une étoile à six pointes et la lég. : Shri Harasiddhi
Dans un cercle intérieur, au dessus, la lune et le soleil,
au dessous, la date 865.

Dans huit lobes, la lég. : Shri 2 Rajyagrakāsha Malla.

R/ Dans un cercle polylobé, la lég. : Shri Shri Shri Lokanatha
et le glaive de Bhavani.

Entourant la pièce, la lég. : Shri Yoganarendra Malla.

Rajya Prakāsha continue à frapper ses monnaies au
nom du roi Yoganarendra car ce dernier n'était pas
considéré comme mort ; en effet, avant de se retirer
au temple de Changu Narayan il avait donné ses
instructions suprêmes à ses ministres : Tant que le
visage de sa statue resterait clair, tant que l'oiseau
sur sa tête ne se serait pas envolé on connaîtrait à
ces signes qu'il était encore vivant. Aussi tous les
soirs on continue à placer un matelas dans une salle
du Palais et on laisse la fenêtre ouverte.

P. 61. 1 Mohar — NW 865 = AD 1745

Arg. 5,5 gr. — 28 mm

A/ Le vajra au centre et immédiatement en dessous la date
865.

La légende : Shri Shri Jaya Rajyaprakāsha Malla Deva
divisée par deux traits imitant le mot shah.

R/ Dans un cercle polylobé, la lég. : Shri Shri Lokanatha et le glaive de Bhavani.
Entourant la pièce, la lég. : Shri Jaya Vira Yoganarendra Malla Deva.

Réf. CN 86

P. 62. 1 Mohar — NW 865 = AD 1745

Arg. 5,5 gr. — 28 mm

A/ un Yantra composé de deux carrés incurvés dont l'un est posé sur la base, l'autre sur la pointe.

Lég. : Shri 2 Jaya Rajyaprakâsha Malla Deva 865.

R/ Motif et légende comme P. 61.

Réf. CN 85

P. 63. 1 Tinanni — = 1/4 mohar NW 865 = AD 1745

Arg. 1,5 gr. — 17 mm

A/ Le vajra dans un triangle posé sur la pointe

Lég. : Shri 2 Rajyaprakâsha Malla 865

R/ Dans un cercle intérieur, le glaive de Bhavani

La lég. : Shri Shri Lokanatha dans six lobes

Réf. CN 88

P. 64. 1 Tinanni = 1/4 mohar NW 865 = AD 1745

Arg. 1,5 gr. — 17 mm

A/ le vajra au centre

La lég. : Shri 2 Rajyaprakâsha Malla.

R/ Motif et légende comme P. 63.

Réf. ---

P. 65. 1 Dam = 1/128 mohar

Arg.

frappe uniface.

A/ Shri Rajya

Réf. CN 89

VISWAJIT MALLA

विश्वजित् मल्ल

AD 1757 1761

NW 877 881

P. 70. 1 Mohar — NW 878 = AD 1758

Arg. 5,5 gr. — 28 mm